

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 53-03-69
дата 06.09.1996 г.

ТРИДЕСЕТ И СЕДМО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО УСТРОЙСТВОТО И ДЕЙНОСТТА НА ДЪРЖАВНИТЕ ОРГАНИ

СТ А Н О В И Щ Е

по конституционно дело N 15 по описа за 1996 г. на
Конституционния съд на Република България

Президентът на Република България с искане N 10-00-4 от 25.07.1996 г. е сезирал Конституционния съд за задължително тълкуване на чл. 50 от Конституцията за възможността чрез закон определени категории работници и служители да бъдат лишени от правото на стачка. Във връзка с това се иска Конституционният съд да се произнесе противоречат ли на чл. 50 от Конституцията разпоредбите на чл. 16, т. 4 и 6 от Закона за уреждане на колективните трудови спорове.

Комисията по устройството и дейността на държавните органи разгледа изложеното от Президента искане и предлага на вниманието на Конституционния съд на Република България следното свое становище:

Основните права и задължения на гражданите са уредени в глава втора на Конституцията. Съгласно чл. 50 едно от тези права е правото на стачка на работниците и служителите за защита на техните колективни икономически и социални интереси. Прогласявайки това основно право конституционната норма същевременно предвижда, че то се осъществява при условия и по ред, определени със закон. Този специален закон е Законът за уреждане на колективните трудови спорове.

Действително той е приет от Деветото народно събрание на 6.03.1990 г., тоест преди приемането на действащата Конституция от Великото народно събрание на 12.07.1991 г. Вярно е също така, че § 3, ал. 1 от Конституцията гласи, че разпоредбите на заварените закони се прилагат, ако не противоречат на Конституцията. Освен това чл. 5, ал. 1 от Конституцията гласи, че "Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат". Същевременно с това чл. 57 от Конституцията, който гарантира неотменимостта на основните права на гражданите в ал. 2 предвижда генералното изключение за недопускане злоупотреба с права, както и тяхното упражняване, ако това накърнява права или законни интереси на други.

Следователно в конкретния случай разпоредбите на чл. 16, т. 4 и 6, според които не се допуска стачка в производството, разпределението и снабдяването с електроенергия, в съобщенията и в здравеопазването; както и в системата на Министерството на отбраната, Министерството

на вътрешните работи, строителните войски, войските на други ведомства, съдебните, прокурорските и следствените органи не са противоконституционни.

Този извод се налага преди всичко поради обстоятелството, че ако в такива сфери и области се упражни правото на стачка това би накърнило правата или законните интереси на останалите граждани, което е недопустимо съгласно горепосочения чл. 57, ал. 2 от Конституцията и е в унисон с разпоредбите на чл. 29, т. 2 от Всеобщата декларация за правата на човека, приета на 10.12.1948 г. от Общото събрание на ООН, която предвижда, че:

"Всеки човек при упражняването на своите права и свободи е подчинен само на такива ограничения, установени със закон, изключително с цел да се осигури **необходимото признаване и зачитане правата и свободите на другите** и за удовлетворяване на справедливите изисквания на морала, обществения ред и общото благоденствие в едно демократично общество."

Освен това сферите на производството на електроенергия, съобщенията и здравеопазването, както и отбраната, сигурността на страната, съд, прокуратура и следствие са жизнено важни отрасли и системи. От това следва, че проблемът в никакъв случай не е чисто правен, тъй като безконтролното упражняване на правото на стачка би взривило устоите на държавността. Да си представим само какво би станало, ако в системата на производството, разпределението и снабдяването с електроенергия бъде обявена и проведена стачка по едно и също време или пък в здравеопазването, съобщенията, правораздаването, отбраната? А ако бъдат обявени и проведени стачки едновременно във всички тези сфери? От тук и изводът, че това право следва да бъде ограничено в някаква степен и мяра единствено и с оглед на обществените нужди и интереси.

С оглед изложеното Комисията счита, че разпоредбите на чл. 16, т. 4 и 6 от Закона за уреждане на колективните трудови спорове не противоречат на Конституцията.

5 септември 1996 г.

7

Председател:

(С. Мулетаров) /